

LO GERONÉS

SEMANARI PORTA-VEU DEL "CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA,"

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Gerona	1 pesseta trimestre
Fora	1·25 id.
Estranger	1·50 id.
Un número	10 céntims

Any 3.er

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ SABATERIA-VELLA 2-1.

Diumenge 19 de Janer de 1896

ANUNCIS Y COMUNICATS

Preus convencionals

De tots los llibres, folletons, etc., que s'remeten
a la Redacció, se'n donarà compte en lo Setmanari

BIBLIOTECA PÚBLICA

GIRONA Núm. 92

SECCIÓ GENERAL

Perdónals, que no saben lo que fan

Cada vegada que, per desgracia, arriba á ma noticia algun d' aquells actes ofensius pera nostre Pàtria, comés per algun de sos fills, ó be llegexo algun dels diaris que s' publican á Catalunya y que sonan solzament al to del fluvial de qui 'ls paga, s' omplena moner de tristesa y no puch menys d' exclamar:—Pàtria meva, perdónals, que no saben lo que s' fan!

¡A quantes meditacions no s' prestan actes de tal naturalesa! ¡Qué'n diríau d' un fill á qui sa mare ha gressat y educat ab gran cuidado, si al ser grandot per consegüent apte per prestarhi algun servei, l' i dignés:—Mireu, mare, haventhi una persona, enemiga vostra, que m' dona més dinés que vos, me n' vaig á servirla, y com que qui paga mana, si un dia m' diu que vos mati, us trepitgi ó be us escarnexi, ho faré.—Sens titubejar diríau que tal noy es boig, fentos rabia y llàstima á un temps, perqué veuríau que l' servell no hi té res, fentne d' ell comparansa ab 'ls animals salvatges que sols viuhen al costat de sa mare mentres á aquesta li queda una sola gota de sanch peronalshi, y que, agotada, la abandonan.

Donchs d' igual manera s' pot considerá als tres valents fills de nostra terra que no fa pas gayre temps, mostrant tenir una ànima molt petita y una educació més petita encara tractaren, en l' Ateneu de Barcelona, de ferí la causa catalanista, trencant lo respectiu de sos principals propagandistas, lo senyor Guimerà, essent aixís que en aquell acte sols representava lo literat ilustre, lo dramaturch eminent. Y á de Déu que s' tallaren de mitx á mitx, perqué la feina ni va arribar á esgarrinxada y en quant als resultats, foren completament inútils. Potser ni 'ls pagaren que tal vegada 'ls oferiren per sa bravata ó potser solzament los hi donaren lo necesari per poguer presentá aquell dia un plat més á taula. En aquest úlim cas mal profit va férloschi, perqué anava acompañat de la reprobació de totes les personnes sensates y del desprecí de Catalunya tota. Y ¿qué'n ensenya tot això? Que á Catalunya hi há com per tot arreu, fills nascuts y desagrahit. Que s' procura ab tots los meillors la guerra pera matar nostre causa; pero no espartém y demostrém als que tractin de oprimirnos que tenim elements suficients per seguir la lluyta; que á Catalunya hi ha prou escombes per treure tota la porqueria que 'ns ve de fora; que ja som majors de stat y volem estar lliures de tutelas; que tenim coneixements suficients per guiar nosaltres mateixos finalment que no admetém imposicións ni exigències de ningú, ni de cap classe.

Següm ab fermesa y constància en la lluyta y si en un moment, siga pera continuarla ab més alé, de mica en mica havém d' arribar al terme de nostres aspiracions. Y al fi vencèrem perque nostra causa es justa y llegítima, y lo llegití y just ho diu Déu.

F. G. y G.

La pròrroga de la ley de moratorias

Los telegramas d' aquells darrers dies nos han fet a saber que fins el 30 de Juny s' hiurán prorrogat los efectius de la ley de la mateixa fetxa del any que just comensem. Semblant acte de justicia, no sabém degut á la iniciativa del ministre d' Hisenda ó la amicordia d' algun empleat de mes baixa condició, deix pera demostrar la lleugeresa imponderable ab les lleys se confeccionan á Espanya, lo desordre visible ab que la Administració funciona y la candidez inexplicable ab que alguns politichs y no pochs delegats d' Hisenda opinavan que aqueixa pròrroga

no era possible perqué s' tractava d' una disposició legislativa que únicament podia modificarse per las Corts. Y la pròrroga ha vingut, perqué forzosamente havia de venir, y perqué en aquesta terra espanyola las atribucions ministerials no tenen límits. Bona la faríen los amos residents á Madrid que s' haguessen d' atempurar á las lleys y que aquestas tinguessen de cumplirse al peu de la lletra!

Lo cas es que la pròrroga de la ley de moratorias apareix en la «Gaceta»; pero 'sabs lector, per quin motiu hi apareix? Per motius poderosissims y que pintan al viu la lleugeresa y desordre de que avans te parlava. En primer lloc, has de saber que á la vegada que s' concedí als Ajuntaments y Diputacions lo benefici de liquidar sos deutes ab lo Tresor mitjançan lo pago d' un trenta y cinquanta per cent de las cantitats que resultin deute per los exercicis anteriors á 1878-79 y per los posteriors fins á 1893-94, se determiná en l' article quint d' aquella ley «que per lo ministeri d' Hisenda se procederà á la emissió de totes las inscripcions intransferibles que corresponguessen als pobles y á las provincias», ab quals inscripcions podría realisar l' pago dels deutes regoneguts. De manera, que en tant l' Estat exigia una liquidació general á sos deutors n' oferia també una de complerta als seus acreedors, facilitantse aixís la cancelació de crédis y normalisantse en grā part la situació econòmica del Gobern. Pero al senyalar las Corts la fetxa de 31 de Desembre del darrer any pera acullirse als beneficis de la ley de moratorias, suposant que totes aqueixas operacions estarán llistas ab quatre dies, no s' tingue en compte que la burocracia castellana pateix de rampa y que 'ls papers y llibres que porta entre mans son geroglific indeixifrabte. Aixís es que arribava quietament lo 31 de Desembre y las inscripcions intransferibles no eran totes emeses. A fer las liquidacions als deutors ja hi anaren deprensa; pero en fer las que corresponian als acreedors no hi gastaren molts afans. Las primeras, ademés, tocaven y s' repartían á las Delegacions d' Hisenda, mentre que las segonas corrian exclusivament á càrrec de las oficinas de Madrid: y aném á la gent de Madrid ab feynas grossas, que us engegarán al diastre y's tombarán del altre costat en lo jás de la seva omnipotència.

Diuhem malas llenguas que l' ministeri d' Hisenda s' es adonat suara de que puja més la suma de lo que l' Estat ha de pagar que no pas la suma de lo que li deuen els Ajuntaments y Diputacions, y que la pròrroga s' ha concedit pera estudiar la fórmula de trampejar lo conflicte. Mes això entenç que son falornias y que l' verdader nù de la cuestió está en la impossibilitat material en que s' ha trobat lo govern,—per la ineptitud y confusió que regna en los organismes administratius—d' atendre á tots los aspectes de la ley. Deixant apart lo de las inscripcions intransferibles, ha succehit que las liquidacions fetes als Ajuntaments y Diputacions contenian disbarats y erradas al engrós, motiu per lo qual la major part d' elles foren retornadas ab la disconformitat de las entitats deudoras. Aquestas entauaren la reclamació á son deute tomp ab arreglo al article sisé de la Instrucció complement d' aquella ley, pero las Delegacions d' Hisenda han necessitat mitj any ó poch menos pera resoldren un número relativament reduxit. Se donava'l cas de que, acabantse l' plazo pera pagar lo dia 31 de Desembre, no sols no estavan resoltas en primera instancia totes las reclamacions, sinó que las que ho foren injustament, quedavan exclosos de la bonificació perqué no hi havia temps suficient pera apelar a Madrid. Alguns delegats aconsellavan que s' formalisés lo pago y que després se produxis la apelació, pero això no convenia als Ajuntaments y Diputacions, perqué además d' ésser molt costosa y aburrible la tramitació d' un expedient de devolució de cantitats, era l' pago contrari á lo textualment estableert per lo ministre, qui en lo ja mencionat article sisé de la Instrucció deia: «Quant las providencias dels delegats d' Hisenda sian apelables, no s' exigirà á las Corporacions, pera

admetrelos lo recurs d' alsada, lo diposit previ de la cantitat discutida.»

Encara hi ha hagut mes; me consta que s' han perdu expedients de reclamació y que 's delegats no han fet res pera trobarlos, obligant á las Corporacions deudoras á travalls y gastos que haríen d' indempnisar-se, ja que no s' castiga als empleats responsables.

Per totes aquestas raons y altres que n' podia aduir, afirmava al comensal d' aquestas ratlles que la pròrroga de la ley de moratorias ha vingut perque forzosamente havia d' venir, perque l' Gobern corria el perill de fer un negoci com lo d' en Robert ab las cabras y al Gobern lo que li convé es amanyagar aparentment á las Diputacions y Ajuntaments perque donguin al Tresor la major summa de diners possible. Aquesta es la jugada.

Y explicat aixó, encara hi haurá qui ns afronti perque son regionalista. Es ja cas de consciència abominar y allunyarse d' aqueix pudiment que n' diuhem Administració espanyola en compte de dirne administració castellana. Lo succehit ab la ley de moratorias succeix ab totes lleys, totes, desde la que està al abrích dels elements judicials á la que manejan los Cossos militars. V' somesos, no ya á la estretor d' un cercle de ferre, á la ignominia d' una corrupció que ns arriba al suu. Y Deu no ns ha fet catlans pera que ns avinguem ab certas baixes.

CLAUDI OMAR y BARRERA.

DE FORA ESTAN

LO CATALANISME SEGONS LA PREMPSA DE LONDRES

Mentre los periódichs de Madrid y altres babaús de províncies que s' imitan parlan, demonstrant un ridícul ignorancia de las exageraciones y estrechas miras regionalistas, sense voler veure aquesta nova corrent que per tot se desperta contra l' error llati, que deya en Paul Bourget, contra las grans nacions artificials centralizadas, los països en que s' estudia s' ocupan del nostra moviment regionalista ab carinyosa simpatia y no s' escruixexen al parlar de retornar la vida als organismes naturals adormits, ni creuhén retroces lo voler rompre aqueixas unitats encargadas pera tornar á fer de cada un de sos membres un organisme vivent, ab verdadera personalitat encara que lligat pels víncles que certas necessitats purament materials exigeixen.

Lo Evening Standard y l' Daily News de Londres (aquest últim es lo mes ben enterat d' Inglaterra y de major circulació), publican una correspondencia de la Agencia Reuter escrita ab fetxa 6 de Janer, en la que despresa de fer constar que l' moviment regionalista català estan vell com lo moviment autonomista d' Hungria, diu:

«HOME RULE Á CATALUNYA»

Lo sentiment nacional dels catalans s' evoca per sos poetas, escriptors en prosa y autors dramàtichs que s' referian á la gloriosa historia del antich regne de Catalunya y preparan lo camí per espolsar-se de sobre el centralisme del govern de Madrid. Aquest moviment, no obstant, va quedar abortat per la Revolució, y 's catalans esperavan obtenir d' un govern liberal las reformas que havíen demandat en vā als Borbons. La relativa llibertat y las reformas administrativas que allavors se varen concedir als catalans, varen retardar lo desenrotlllo dels projectes del partit autonomista, y durant los primers anys de la restauració de la Monarquia, aquest donà escassament senyals de vida.

Ultimament, no obstant, lo moviment se va pronunciant, y sens dupte, degut á las deficiencias de la administració central lo partit regionalista va prenent tan increment que es causa de molta ansietat á Madrid.

SECCIO D'ANUNCIS

PRINCIPIOS ELEMENTALES:
Extractos de yerbas suizas medicinales;
Más eficaces y más baratas que todas las Aguas minerales;
Fáciles de tomar;
Accion dulce.

Empleadas con ventaja por los enfermos de todas edades

ABSOLUTAMENTE INOFENSIVAS

CONTRA:
Flatulencias, Acedias del Estómago, Hernias, Constipación, Enfermedades del hígado y de la Biliar, Sangre viciada, Afluencia de Sangre hacia la cabeza y el pecho.

Preparadas exactamente según la prescripción médica.

Las Farmacias siguen envian gratuitamente mediante pedido, el prospecto que contiene además numerosos certificados de médicos especialistas sobre los buenos efectos de este remedio. Pueden expresamente de este remedio, que no son verdaderas en cajas metálicas conteniendo 40 pilulas a 6 reales X un cajita más pequeñas, para píldoras que contienen 15 pilulas a 3 reales. Cada cajita de las verdaderas PILOSAS SUIZAS debe llevar la etiqueta con el fondo rojo, y la firma del fabricante.

Diposito general para España y sus Colonias : Farmacia de MORENO MIQUEL, Arenal, 2, Madrid

MAXIM FERNANDEZ
PERRUQUER DE S. M.

Ayuga Minóxima vegetal pera tenyir lo cabell. No te ríjal en lo món, perquè á más de sos efectes marevollosos, no faça ni perjudica la pell en lo més mínim.

Aquest assombros y sorprend específich, se ven en dita perruqueria.

24, RAMBLA DE LA LLIBERTAT 24,
GERONA.

Grans rebaxes al engrós.
També s' troba de venda en dit establecimiento la

TINTURA ABISINIA INSTANTANEA

IMPREMPTA Y ENQUADERNACIÓ

DE
MANEL LLACH
FERRERIA VELLA, 5.—GERONA

Impressió de tota mena de treballs tipogràfics, sobres, papers comercials, factures, esqueles y tot lo referent á la Imprempta.

Sobres comercials de color á

5 PESSETES LO MIL

Ferreria Vella 5.—GERONA

EDICIÓ DE PROPAGANDA

DEL COMPENDI DE LA

DOCTRINA CATALANISTA

PRMIAT EN LO CONCURS REGIONALISTA

del «CENTRE CATALÀ», de Sabadell
Aprobat per la Junta Permanent de la Unió Catalanista

Tirada 100.000 exemplars

Forma un opúscul de 22 planès en octau, d' esmerada impresió sobre paper satinat y ab cuberta de color.

PREU: 15 céntims.

Les demandes al engrós al Secretari del «Centre Català» de Sabadell.

OBRA NOVA

DELIBERACIONS

DE LA

Primera Assamblea General de Delegats

DE LA

Unió Catalanista

CELEBRADA EN MANRESA EN LO MES DE MARC 1892

Aquesta obra, que conté la llista de Delegats de la Assemblea, discursos que en ella s' hi pronunciaren y llegiren, y las bases definitivament aprobadas pera la **Constitució regional catalana**, se ven al preu de DOS PESETAS en la librería de Don Joseph Franquet, carrer de l' Argenteria, **GERONA.**

MEDICAMENTS ACREDITATS
RECOMENATS PER LA CIENCIA MÉDICA

Xarop d' Hipofosfits GIMBERNAT

Lo meller dels tònicos reconstituyents coneiguts, despara la gana, cura l'anèmia, clorosis (colors tristes), malalties medulars, histerisme, insomni; d' efectes sorprenents en les convalecències: **Ampolla 10 rals.**

Vi restaurador GIMBERNAT

Probes repetides fetes per distingits facultatius han demostrat qu' era lo «Restaurador» per escelencia, pera combatre l' escrofulisme (tumors freds) raquitisme, caries dels ossos, linfatisme, tisis, debilitats hereditaries ó adquirides, vellesa prematura y totes les malalties quina causa sia sia la debilitat ó falta de nutrició.

Te un gust agradable, de manera que en comptes de repugnar al malalt, aquest lo pren ab gust. **Ampolla 12 rals.**

Vi de nou de kola GIMBERNAT

Considerat com aliment poderós d' economia, regulador del cor, estimulant de les funcions digestives y despertador de tot organisme empobrit: **Preu 8 rals.**

SE VEN AL ENGRÓS

Farmacia del autor Conde del Asalto, 14.—BARCELONA

Al detall en totes les farmacías.

BANCH VITALICI DE CATALUNYA

Companyia general de segurs sobre la vida establerta á Barcelona

CAPITAL SOCIAL

10.000.000 DE PESSETES

Capitals suscrits fins al 31 Dezembre 1893	87,949,791'98 ptes.
Actiu en idem...	15,337,928'87 »
Sinistres pagats fins á idem...	32,82,316'69 »
Reserves ó fondos de segur á idem...	4,178,675'62 »

Les principals classes de segur son:

Vida entera.—Capital pagador á la mort del assegurat, á la seva dona, fills ó qualsevol altre persona designada anteriorment.

Mixto.—Capital pagador al assegurat si viu lo die fixat; ó, immediatament d' ocurrir la seva mort, á la persona designada per ell mateix.

Terme fixo.—Capital pagador en lo die fixat sia al assegurat ó als seus hereus. En cas de mort del assegurat s' acaba lo pago de les primes.

Aquests segurs participan en un **50 per 100** dels beneficis de la Companyia.

SEGURS DE CAPITAL APLOSSAT

Segurs temporals.—Segurs de sobrevivencia

SEGURS MIXTOS A CAPITAL DOBLAT

Rentes Vitalicies.

Delegat General á n' aquesta província:

Joseph Coderch y Bacó, advocat.—GERONA.

SUCURSAL JUNCOSA

Plassa de la Constitució, número 13

GERONA.

Casa especial en xocolates, cafés, sucres y thés.

NARCÍS GRAU

PERRUQUER

Ofereix los seus serveys al públic. Especialitat en perruques y postissois.

RAMBLA DE LA LLIBERTAT 13, PRINCIPAL

ESTABLIMENT

DE
Don Francisco Sabater
SOMBRERERIA

S' han rebut les últimes novetats pera la proxima temporada; los prens sumament econòmichs.

—
CAMISERIA.—SASTRERIA PER NOYS
Especialidad en trajes pera col·legials

3, Rambla d' Alvarez, 3.

FONTBERNAT—Callista

—(Ulls de poll)—

S' ARREGLAN LOS PEUS Á DOMICILI
PROGRÉS, 23.—Perruqueria.

LA PREVISION

Primera Companyia Espanyola dedicada exclusivament a SEGURS SOBRE LA VIDA AB PRIMA FIXA

Dormitori de Sant Francesch, 8, principal.—BARCELONA.

Agent á Gerona—BEATAS, 2

D. Narcís Boada y Guyot

FILL DE FRANCISCO VILARDELL Y COMP.

SALT

Molí Fariner

Sistemas AUSTRO-HUNGAR y de MOLAS

Tant per l' un com per l' altre sistema se fan las moltas á preus sumament modichs.

SABATERIA

DE
JOSEPH M. VENTOS

Calsat per senyors, senyoras y nens.

Especialitat pera l que s' encarregui expressament.

ESTABLIMENT Y TALLER

DE
PAU CASSÁ

PINTOR Y EMPAPERADOR

Magnífichs mostruaris de papers pera decorar habitacions desde 25 céntims á 30 pessetes la pessa.

Cromos, motllores, trasparents y cuadros
Novetat, bon gust y economía

Gerona.—Baxada del Pont de pedra, 14

LO GERONÉS

SETMANARI PORTA-VEU

del «Centre Catalanista de Gerona y sa Comarca».

Redacció y Administració: Sabateria Vella, núm. 2, -1.er

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Gerona.	1 peseta trimestre
Fora.	1'25 id. id.
Estranger.	1'50 id. id.

Un numero sol, 10 céntims